

20 let občanské ochrany přírody v CHKO Žďárské vrchy v podání Sdružení Krajina

Sdružení Krajina

= občanská ochrana přírody pojatá formou **pozemkového spolku**

„Pozemkové spolky jsou neziskové organizace, pečující dlouhodobě o cenné přírodní a historické lokality na základě jejich vlastnictví či dlouhodobého právního vztahu k nim (např. nájmu, věcného břemene). Vycházejí ze zkušeností obdobných organizací v zahraničí a navazují na tradici předválečných okrašlovacích spolků u nás.“

Právní vztahy k pozemkům
- vlastnictví
- pachtý
- výpůjčky

Členové
Spolupracovníci
Příznivci
Vlastníci pozemků
Dobrovolníci

formální

osobní

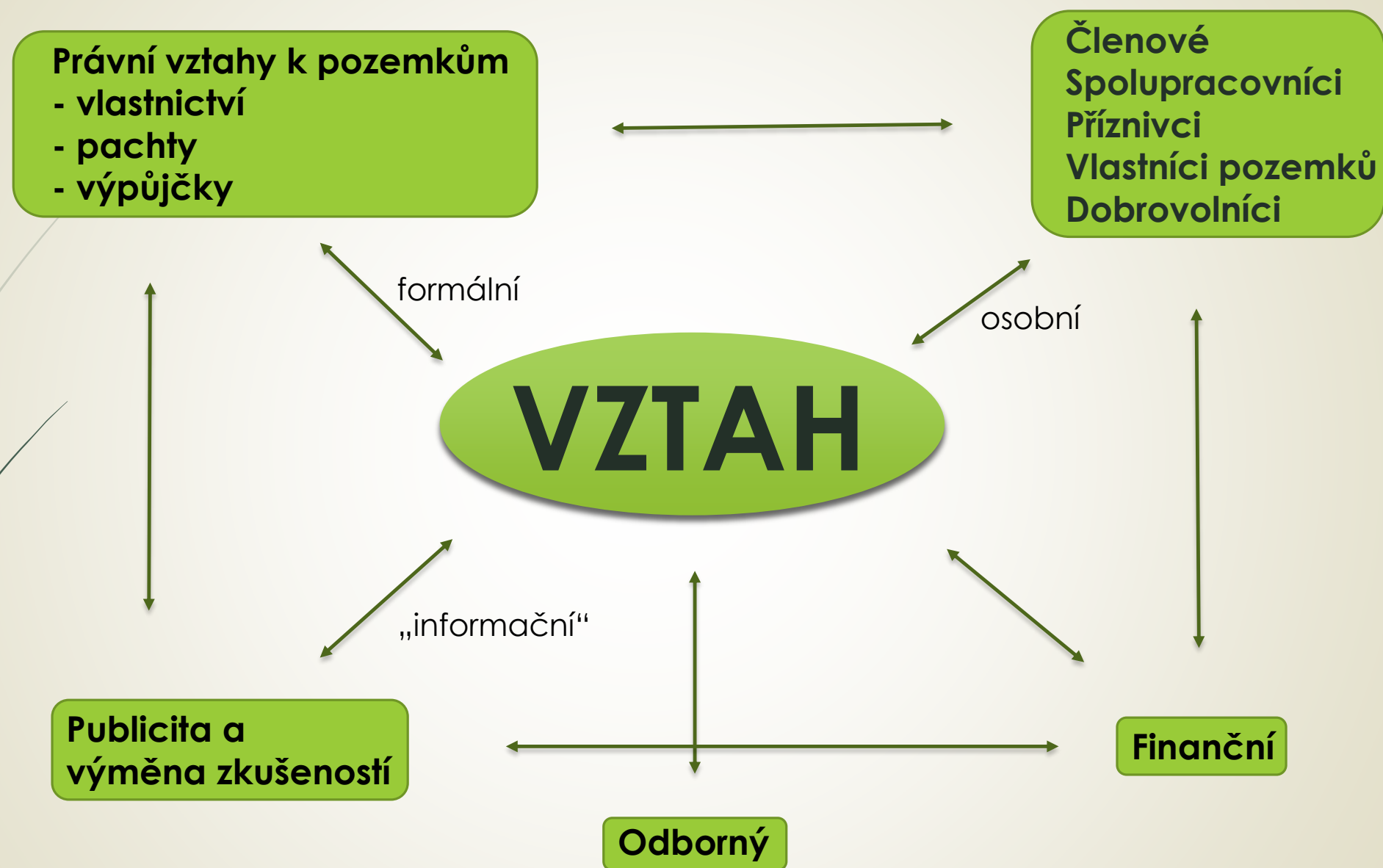
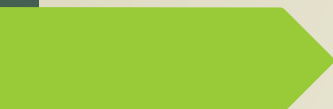
VZTAH

„informační“

**Publicita a
výměna zkušeností**

Finanční

Odborný

Jak to začalo...

ZO ČSOP 71/15

- založení v roce 1997 jako ZO ČSOP 71/15 – iniciativa studentů přírodovědy
- zejména odborná činnost – lesní mravenci a netopýři, mapování Natura 2000

28.3.2001 vznik Sdružení Krajina

Ekologická výchova a osvěta

- začala v roce 2001
- pobočka Středisko ekologické výchovy Krajinka
- ekovýchovné programy pro školy – Počítky, Sklenné, Krátká (do roku 2007)
- v současnosti : akce pro veřejnost – botanické vycházky, přírodní učebny...

Informování veřejnosti

- informační centrum při správě CHKO
- informační panely na loukách
- besedy s občany, exkurze, osvětové materiály
- školení, semináře
- sběr vzpomínek pamětníků metodou orální historie – publikace
- tiskovky
- výstavy

Spolupráce s dalšími neziskovkami

- setkávání s dalšími spolky působícími v ochraně přírody
- spolupráce při péči o louky
- společenské akce - Spolubál

Členové a příznivci

- v roce 2001 – 12 členů a 1 zaměstnanec
- v roce 2021 – 90 členů a 3 zaměstnanci

Dobrovolníci

- pomoc na loukách, při akcích, v kanceláři
- firemní dobrovolníci

Obojživelníci

- mapování výskytu, inventarizační průzkumy
- budování a obnova tůní
- Laguna u Bohdalova – projekt OPŽP

Stromy

- první veřejné výsadby v roce 2001 v Krátké
- stromořadí, remízy, sady
- celkem vysázeno cca 1 500 stromů
- zapojení veřejnosti

Kosení podmáčených luk

- rok 2001 – 58 ha – žádost o finanční podporu ze SFŽP – výrazné rozšíření plochy kosených luk v CHKO Žďárské vrchy
- v průběhu let 2001 až 2010 Sdružení Krajina získalo ze SFŽP na kosení podmáčených luk více než 8 milionů Kč
- od roku 2010 financování kosení části luk ze zemědělských dotací
- v roce 2020 péče o cca 170 ha luk v kraji Vysočina a Pardubickém kraji
- monitoring vlivu kosení na botanickou skladbu luk – první data z jara 2007, běží dosud
- každoroční prořezávky náletových dřevin

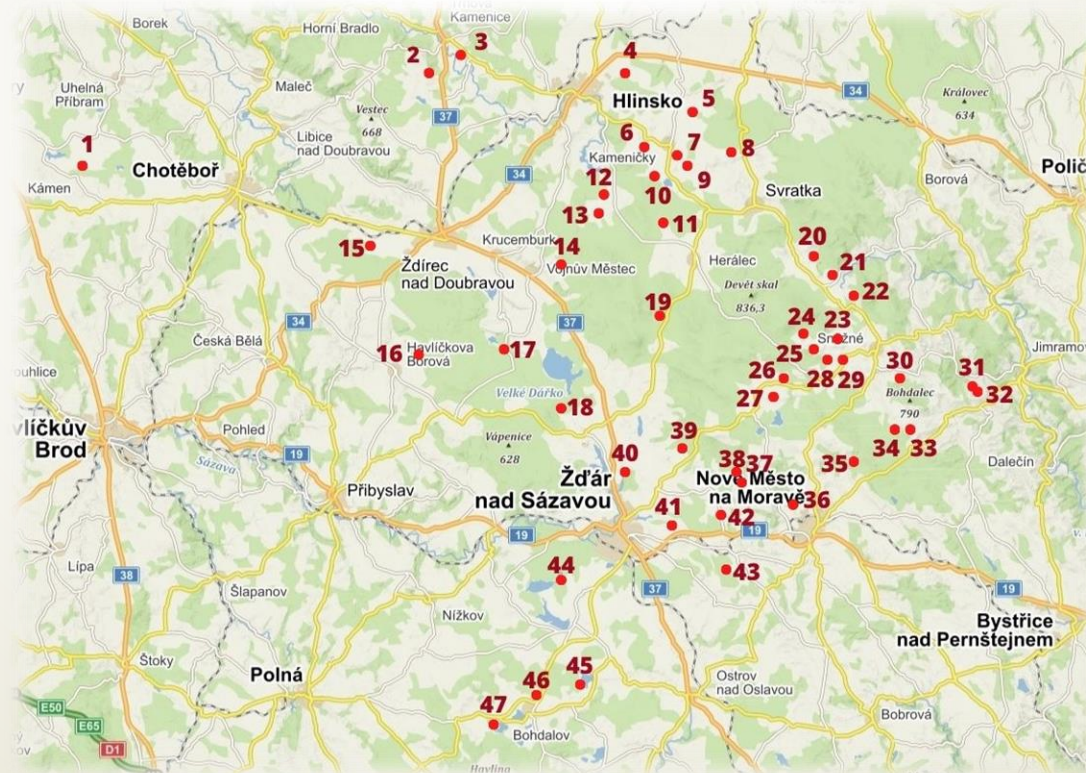
Iniciování péče a zásahů

- obnova péče o pozemky, které dlouho ležely ladem
- nové způsoby managementu (asanace, pastva...)
- iniciování nových projektů (regionální osivo)
- revitalizace zemědělských pozemků – Škodův grunt

Rozvíjení pozemkového spolku

- založen v roce 2001 – 24 ha pronajatých luk – základ pozemkového spolku
- v roce 2021 cca **50 ha** pozemků ve vlastnictví + **235 ha** pozemků v pachtu či výpůjčce
- v roce 2021 – 90 členů, 3 zaměstnanci a stovky lidí spolupracujících při činnosti spolku

Daří se

- vybudované jméno pozemkového spolku, veřejnost vnímá a rozumí lépe tomu co děláme – podpora
- roste počet členů a příznivců
- péče o louky je dlouhodobě stabilizovaná
- pořád ještě zvládáme nárůst byrokratické zátěže
- roste zájem médií o informace týkající se ochrany přírody
- ... ještě pořád nás to baví... ☺

Ale...

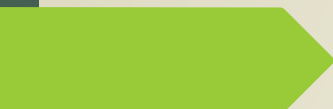
- ubývá lidí schopných dělat manuální práci
- roste konkurence na pracovním trhu + náklady + pachtovné
- rostou nároky (fázovost sečí, fixace termínů, odvoz travní hmoty,...) – neodráží se v nárůstu sazeb
- nebudeme schopni dále spolufinancovat seče podmáčených luk z AEKO
- dojde pravděpodobně k omezení péče o malé a silně podmáčené lokality

Co s tím?

- hledání jiných způsobů péče o krajinu – pastva, technika
- blížit se chápání běžného hospodáře = selský rozum
- vyzkoušeli jsme „milion“ metod jak přírodu chránit, ale nevíme jak to dlouhodobě zajistit, stabilizovat zdroje na pravidelnou péči
- posílit osvědčené programy - PPK
- máme společný problém – spojme síly a táhněme jedním směrem

Přes všechny peripetie nám to stále dává smysl...
... ale změna je nutná ...

Děkujeme za pozornost.